

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemci v svojem sovraštvu do Slovanov.

Liberalni Nemci so v svojem groznem sovraštvu do vsega slovanskega uže več kot smešni. Oni v slepej bolestnej strasti, zvanej „furor teutonicus“ v štajerskem Gradcu uže kar noré, takó, da se nam bi bilo bati taci sosedov, ko bi ne vedeli, da ravno slepa strast sama sebe sné in onemu največ škoduje, kdor se jej uda. En slovenski komar se je, Bog vé kakó, izgubil v štajerski Gradec, Nemci so ga zagledali in zdaj vpijejo in tulijo grozno in dopovedujejo strmečemu svetu, da je to velik konj, trojansk konj, ki nosi v svojem slovenskem trebuhu strašno nevarnost za Nemce, ki jih hoče — posloveniti, Gradčane, trde Nemce! Kakor je povestnih sedem Švabov hrabro z zedinjeno močjo marširalo na jednega zajca, tako so graški mestni občinski očetje opasali nemško orožje in z velikim vojnim krikom marširajo zoper zajca — zoper „nevarnost“, ki graškemu Nemštvu preti od Slovencev! Trezen naš človek bi mogel misliti, da se šalimo, a žalibog, prav resno istino govorimo. Zato, ker je bil v Gradcu, Bog vé po kakej zmoti, poleg nemškega, tudi slovenski plakat na oglih nabit, ki miloščine prosi, je ves nemški Gradec po konci „nemštvo je v nevarnosti!“

V graškem mestnem zastopu je odbornik

dr. vitez Weiss dné 30. aprila od besede do besede ta-le predlog stavil:

„Nekoliko dnij sem so pilepljeni na uličnih oglih tukajšnjega mesta oklici avstrijske družbe „rdečega križa“ v dveh jezicih, nemški na jedni strani, slovenski na drugi. To je žalostno znamenje časa. V našem mestu, katero se imenuje po pravici in priznано nemško mesto in ki je zavetje pravega nemškega avstrijstva, predznilo se je ogovoriti (apostrofirati) prebivalstvo, ki je rodom, nraivjo in mišljenjem složno nemško, v nemškem in slovenskem jeziku. Ne more se to drugače tolmačiti, nego kot poskušanje, da bi se tudi v naše mesto, ki je bilo obvarovano doslej pred narodnostnim preprirom, zanesla narodna agitacija — dozdevno nedolžen oznaovalec prihodnjih dogodjajev.

„Mestni zastop, ki se je zmirom prizadeval, da je ohranil neoskrunjen nemški značaj graškega mesta in mu pridobil veljavo, ne sme zato odlašati, da tako poskušanje takoj uduši in da se temu nasproti javno oglasi.

„Kako blizu je nevarnost, kažó najnovejši dogodjaji: nemškim uradom na Češkem se je ukazalo, da odgovarjajo na dopise avtonomnih družeb češki, — nemškim oficirjem na Dalmatinskem so vzeli možnost, da bi vzgajali svoje otroke v svojej garnizonskej postaji v nemškeji šoli, in v našem sosednjem mestu Mariboru se delajo priprave, da se bodo šole

poslovenile, dasi je prebivalstvo skoraj do cela nemško.

„Vprašam: je-li to toliko naglaševana narodna ravnopravnost? — Ne! to je zatiranje nemštva, ki pomenja samoumor države. A temu se hočemo izogniti sè sredstvi, katere imamo v oblasti. Zato predlagava jaz in občinski odbornik Koller:

1. Slavní občinski svét naj sklène resolucijo, v katerej naj izrazi prepričanje, da je zajedanje slovanskega življa v šoli in uradu v deželah z mešanim prebivalstvom škodljivo kulturi države, a da se s tem zatira nemštvo in razpiha narodni prepri do velikega požara, vsled česar se država vodi navzdol; v tej resoluciji naj se tudi izjavi, da hoče mestni zastop vsak poskus narodne agitacije v Gradcu odbiti energično.

2. Da se po opravljenem redu ravna s tem predlogom, naj se oddá odseku 5 udov, kateremu naj se naroči, da kolikor mogoče kmalu poroča o tem predlogu in predloži dotično resolucijo.“

In res, ta predlog, to prav „iz trte zvito“ prisiljeno narodno nemško ščuvanje, ta izraz nemškega črnega sovraštvá do vsega slovanskega, sprejeli so graški mestni odborniki jednoglasno in volili odsek za dotično resolucijo.

Mi nikakor ne zahtevamo, da se mej Nemci na štajerskem poleg nemškega tudi slovenski plakati nabijajo. Le naj se jim pusti samo

Listek.

Literarno pismo.

Gospica! koliko časa se uže nijsva videla tu pod črto! Moja in vaša krivda nij, da je vgasnil vir mojih pisem, ki je tekél nekédaj tu v podlistku. Kédaj je uže bilo? Menda pred štirimi leti? Tedaj sem vam pisaril o Boris Miranovej poeziji! Štiri leta! Dolg čas! Odkrušil se je nama mej tem lep kos življenja! In vsako jutro, ko si pred zrcalom češem svoje lase, izrujem si jih lepo število, in mej njimi mnogo sivih. Starost trka na vrata. V srce pa sili tista dolgočasnost, ki človeku izsesa iz žil veselje do dela, do življenja. Kaj hočemo! Zakon narave je tak! In pri tem naj bi bil še pisma pisaril!

In prišel bode čas, ko bodemo zlezli v zemljo, in poginili brez spomina. In če nijsmo po „Matici“ izdali kakih prevodov, okornih in robatih, tedaj še v matičnih Letopisih spomina imeli ne bodemo!

Ker uže ravno o slovstvenih stvaréh govoriva, moram z grozo obstati, da se bojim rane smrti! Če me smrtna kosa pokosi v letih mladostnih, potem je moja slava izgubljena!

Ker, gospica! pri nas je le tist pesnik, kateri doživi visoko starost. In ko bi bil Metuzalem Slovenec, bil bi brez dvombe naš Göthe postal! Dobili smo novo tehtnico, na katerej tehtamo svoje poete. Tist, ki jo je znašel, položil je na njo Preširna in Ivana Koseskega, — in glejte, gospica, te ubogi Preširen dvignen je bil proti nebu; težji Koseski pa je smuknil v globočino!

Ta ubogi Preširen! Kaj je ta mož storil za nas Slovence? Ničesa! Pač, popil je nekoliko slovenskega vina! To pa je menda vse, vsaj to so neka gospoda jedino le vedeli povedati o njem! In ko je umrl, še nij bil star

Neiztrohnjeno serce.

Slovenščina leta 1847.

Grob kopljejo, de zadnji merlič bo vanjga djan;
Obraz bledga mladenčá perkaže se na dan.
Kopači ostermijo, de 'z ust njih sape ni.
Manj vstrašeni pogrebei vanj vperajo oči.

De je lepo, bi sodil, visoko čélo vsak,
Ak bil bi nekakovi zapustil ga oblak;
Bile lepe bi usta, lep bil obraz bi bled,
Ak bil bi nekakovi preč nejevolje sled.

Dalj čas ni trupla gledat, dih prvi ga zdrobi;
Serce samo zavzetim ostane pred očmi.
Še bije, še čutiti je ravno tak gorko,
Ko, de bilo bi v persih še zdravo in živo.

petdeset let! Ali je to starost, kakor jo mora imeti pravi pesnik?

Gospica! Če se torej hočete podati mej naše slovstvene delavce, dajte se najprej preiskati po dobrem zdravniku! In če hočete priti s svojimi deli v slavo „Matično“, naj vam je Ivan Koseski uzor!

Dober prijatelj izročil mi je Preširnovó „neiztrohnjeno srce“. Z veliko gorečnostjo in še z večjo potrpežljivostjo prebrolil je Koseskega dela, ter potem slabo to Preširnovó pesen na Koseskega preložil ali prestavil. Tu je imate:

Pevca ostank.

Koseščina leta 1880.

Se grob prekapa, nov de mertvác se bersne not,
Bledévši mlado lice izderka se naprot.
Kopúne groza dávi, začúde tre jih mraz;
Kim brusi vid pogumnost, zazrejo pak obraz.

Je sonda sploh, de bla bi črepine krasna viš,
Če preč bi parno tenjo odpihnul bistri piš;
Seer čedni kip je šobe, clo mični lie je bled,
Če njega bi ostávila žalba muta pred. —

Že sapa grud zdrobivši gledavcam stavi vpor,
Samo sercé prestalo telesa je razdor:
Še žarno trepeta, clo gorkóšt puhti navpik,
Kot blo bi trupla čutiga hipomni izmik.

nemško. Mi tudi mislimo, da vlada, ali kdor je početnik onih plakatov, nikakor nij dala nabiti jih iz ozira na 30.000 do 40.000 Slovencev, ki v Gradcu prebivajo (pri katerih se menda vsaj beračiti sme tudi po slovenski brez nevarnosti za nemško narodnost.) Mi celo iz vida puščamo, da je Gradec glavno mesto Štajerske, kjer tretjina davkoplačevalcev in vojakodajalcev le slovenski govori, da je torej slovenski jezik na Štajerskem „landes-sprache“ kot nemški.

Glasno moramo pa Slovenci protestirati, da se od strani Nemcev zaradi jednega beračujočega malostnega plakata frivolno in hiansko vladi in našej narodnosti sovražne namere insinuirajo, in da se zoper Slované in njih jezik ščuje! Kolikokrat so uže bili kje prilepljeni magjarski plakati ali oglasi, italijanski in drugi; na železnicah povsod. Če znaš in hočeš, beri plakat, če ne, pusti in mimo pojdi! To je pri nas navada in pri res omikanih nenemških ljudeh. Liberalni graški Nemci pa zaradi tega vpijejo in tulijo kakor bik, ki si mu pokazal rudečo cunjo! Na javnem oglu visi slovenska črka, niti brati jim je nij treba, prezirajo jo lahko kakor da bi je ne bilo, — pa delajo iz nje aféro! Zares to je tudi nemška temeljitost.

Cel ta slučaj priporočamo našim nemškutarjem v premislek, t. j. tistim, ki so slovanskega rodu in imena, pa z Nemci glasujejo zoper svoj rod in materni jezik. Če imajo le majhen ostanek srca do svoje krvi, bodo izprevideli, kakove prijatelje imajo, in kam jih v taci okoliščinah kliče narurna dolžnost.

Iz državnega zbora.

Kakor smo v „političnem razgledu“ zadnjega lista uže omenili, sklenil je brambeni

odsek gledé vojaške takse staviti zbornici tri principijalna predvprašanja in ako zbornica pristopi k tem, da brambeni odsek še le potem nadaljuje posvetavanja o vojaški taksi. Poročevalec Tilšer je soboto zbornici stavil dotična vprašanja.

O vsakem teh predlogov je zbornica posebe glasovala. Zoper prvi je govoril odstopivši poročevalec o vojaški taksi grof Rihard Clam, a zbornica je sprejela prvo točko, isto tako drugo in tretjo. Odseku pa se je dal nalog, da v osmih dneh z nova poroča o zakonu gledé vojaške takse. Vladina predloga, t. j. prav za prav ustavovernega ministra barona Horsta, o vojaški taksi je s tem odvržena.

Zbornica je prešla potem k drugej točki dnevnega reda, namreč k nadaljevanji budgetne debate. Na vrsti je bilo trgovinskega ministerstva osrednje vodstvo. Poslanec Russ je govoril zoper zdanjo „spravljivo“ vlado, ker ona za avstrijsko gospodarstvo ne stori ničesa in da ne varuje cislejtanskih interesov napram magjarskemu nasilju. Njemu je odgovarjal trgovinski minister baron Korb.

Koncem seje so centralistiški poslanci interpelirali grofa Taaffeja o znanej njega naredbi gledé nove naredbe o uvedeni češkega kot uradnega jezika na Češkem, je-li res on izdal tako naredbo, zakaj in kako da se to strinja z državnimi osnovnimi zakoni. Interpelanti se sklicujejo na člen 19. državnih osnovnih zakonov, na podlagi katerih se vsako sodnijskim potom in pred državnim sodiščem lahko pritoži, ako se mu kratijo državljanske pravice; nadalje, ako se izdajejo splošne, sodstva in administracije zadevajoče določbe za izvrševanje člena 19., more se to zgoditi samo z akono dajalnim potom. V tej interpe-

laciji se tudi trdi, da se je v dotičnej naredbi za Češko navlašč premenil pojem „deželni jezik“ in „v deželi navadni jezik“, kar je protivno § 13 občnega sodskega reda, in da dotična naredba seza predaleč, več nego se praktično potrebuje, zato da je „v prebivalstvu velikega nerazcepljenega nemškega jezikovnega okraja na Češkem prouzročila globoko vznemirjenje“.

Govor slovenskega poslanca Kluna

za dr. Vošnjakovo resolucijo o srednjih šolah v drž. zboru 23. aprila.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec.)

Narodi, ki jih le s silo skup zvežejo in z močjo skup drže, se pritiska kmalu naveličajo in če se jim pokaže kaka priložnost, se le prelahko vdajo skušnjavi, otresejo nestrpljivi jarem in si iščejo lepšega in mirnejega življenja. (Klici na levo: čujte! čujte!) Tu omenjam le zgodovinske dogodbe, ne cikam pa nikamer.

Prav tako pripoznano je to, da je narod tem trdnjši steber državi, čim bolj razbistren in izobražen je. Ker se pa narodi po pedagogičnih načelih morejo izobražiti le na temelji svojega lastnega jezika, bi bilo prav res na korist državi, če bi se — namesto dati si izjaviti koncesijo za koncesijo in mejsebojno mržnjo gojiti — prijazno in ljubeznjivo spustili do narodov in jim dali radovoljno to, kar zahtevati imajo pravico. (Dobro!) Namesto zadrževati razvoj materinega jezika, bi ga morali vsemu na korist gojiti, vpeljati ga v prostore javnega življenja in dati mu ne le v šoli in cerkvi, ampak tudi uradu, pri sodnji itd. vso prostost.

Teoretično in formalno, gospoda, ste po določbah temeljnih državnih postav tudi pripoznali to, da se bodo naše šege, jezik in navade spoštovale. Ali dozda so bile to le prazne obljube, ki se na papirji pač res lepo svetijo, ki so pa — če mi je dovoljena primera — take, kakor jedilni list, na katerem stoje zapisane najlepše, najslastnejše jedi. Kaj pa pomaga lačnemu, če mu tak list daste, če mu pa ne prinesete na mizo tudi hlastno zaželjenih jedil? Ali bo njegova lakota uže s tem pregnana? Ali ne bo še bolj lačen, ko mu bodo kadile se v nos razne dobre jedi, ob katerih se drugi poželjivo gosté? Kaj pomaga torej, če ste sprejeli, v državne temeljne postavke lepe stavke o enakopravnosti narodov, če jim pa te v resnici nočete dati, in morajo naši narodi še zmirom čakati tistega časa, ko se bodo te lepe obljube vendar enkrat spolnile?

O premembi najvišjega vodstva naučnega ministerstva se nam je obetalo, da se bo pri vredbi šol gledalo na prave in dejanske potrebe naroda. To je pač le pičlo majhen žarek, ki nam iz obetanja gospoda naučnega ministra zasveti, toda kdor je bil vedno le v temnem, se razveseli tudi le enega žarka svetlobe, ki mu šine v temnico, in kdor je moral zmirom pomanjkanje trpeti in stradati, je zadovoljen tudi z najmanjšim darom, ki se mu podá.

Po priporočanej resoluciji se ima dosedanja krivica in zamuda v smislu enakopravnosti slovenskega jezika vsaj enkrat popraviti. Le ta cilj ima resolucija po proračunskem odseku predložena. V njej ne prosimo nobene prednosti ali kaj drugega posebnega, marveč zahtevamo le, da se uže veljavne postavke, ktere ste vi, gospoda, skovali, dejansko izvršujejo in da zadobi tudi naš jezik na srednjih

Vsi prašajo, kdo zadnji v to jamo djan je bil, Gotovo bil svetnik je, ker ni ves v grobu zgnjil. Stal tam je kamen, ktereга nihče pred čislal ni, Hité mu mah otrebit, napis tak govori,

De Dobroslav je pevic bil tjekej pokopan, Ki pel v tak milih glasih je od ljubezni ran, Pel v tak slovečih pesmah čast lepe deklice, Prevzetne gospodične, nemile ljubice.

Al, ko si je zvolila mladenčca družiga, Iz pers nobena njemu ni pesem več peršla. Per Bogu ni tolažbe iskal ne per ljudeh, Oči kalil mu jok ni, razjasnil lic ne smeh.

V nemar naprej je živel, manj svet, ko. razujzdan, Umerl je nespovedan, in ne v svet olje djan. Vsi pravijo, de njemu svetost ne brani gujit, Vsi pravijo njegovo srce ne more bit'.

„To pevcovo srce je,“ star mož tam govori, „Ak bi bilo svetnika, bi mir mu dala kri; Svetost ne, pesmi večne mu branijo trohnet, Ki jih zaperte v persih je nosil dokaj let.

Mi mu serce odprimo, pod nebam naj leži, De dan današnji prejde, de perva noč mini. De vstane drugo sonce, perpelje beli dan; Spet zajtro ga poglejmo, ko mine zor hladan.

Hladijo naj ga sapce, naj rosa pade nanj, Naj sonce, luna, zvezde, kar so mu pevskih sanj Pred vdihnil v življenji, prejmejo spet z njega; Ak bo ta čas splahnelo, spet zagrebimo ga.“

Razplatili serce so, ležalo noč in dan, Je tam pod jasnim nebam, ko mine zor hladan, Ko vstane drugo sonce, serce tako skopni, Ko beli sneg spomladi, de kaj zagrebsti ni.

Gospica, sedaj vidite, kaka ničla da je naš Preširen. Čemu pa je tudi pesni koval tedaj, ko še nij bil „star“ in ko še nij bilo na svetu „Matiče slovenske“.

Za denes naj končam. Če bodete „pevca ostanek“ brez nasledkov prenesli, potem ste zdravi, in še dolgo bodete živeli.

Je vópros splošni, zadnji kdo tuki bil ložen; Sigurno bil svetnik je, ker ni ves gnilbe plen? Tiči tam grobní kamen, poprej nikómu mar. Treznivši ga mahóbe napis berejo kar:

Tu Dobroslav je pesnik zagreblen nekda bil, Ki milbe žal in vugo je v pesmih čutih sil In viške slave peval le divi milki v čast — Gospini puhli, včula ki ni njegovo strast.

Ko pa za fanta družga se nje pohot je vžgal, Nobene več ni pesmi od sebe pesnik dal: Ni molil in ne klet, se ni jókal ne smejál, Pa marsikteri groš je za žgani mok izdal.

Se anal bríg je vsakih, je živil tje v en dan, Je hipno umerl in jávelne brumni kot kristjan. Vsi tulijo: To pevca gotovo ni serce, Ki živí clo brez cnosti že davno v paklu žge.

Glej pevca serce v preši, zakruli tam sivor! Če blo bi svetca, najdló bi blo že scer odmor. Svetost ne, veke pesmi mu branijo raztop, Kim persi mnoge godine bile so zakop.

Serce to razklenimo pod neba prost obok, De mine dan, presuče se nočnih zvezdic tok. Ko sončna vprega drugič podirja z za gorá, Pa zopet sim primáhamo raniga hodá.

Kar pesnik z lune, sonca je pevskih stískov snel, Bo nebni krogov lok jih do jutra natrag vzél, Ko jih serce prezrači, prežehta rose tik. — Ne zginé še — zakópljemo zadnjih ga do pik. —

Serce lopate vdrihba na plasti skala dve — Drobljanci tam vedrili do beliga so dné. Ljudje dospevši vohali med grobní so vprek. — Nič najti ni — ginivši kot kafe puhtni lek.

Poljubujem vam rožnate prste, ter ostajem vaš ponižni in menda uže pozabljeni čestitelj
Emil Leon.

P. S. Prelagatelj „pevca ostanek“ je čestitljiv „sivor“, ter vživa v svojem krogu mnogo „pietete“.

šolah naših tisto veljavo, ki mu gre kot pravemu materinemu jeziku in kakeršno ima po nemških deželah nemški jezik. Če prav je nekaj čisto naravnega, samo ob sebi umljivega in spodobnega, se nam je do zdaj trdovratno odrekalo — po mojih mislih pač bolj zavoljo pomankljivega poznanja naših razmer in zavoljo čisto neopravičenih predsodkov. Vendar sem jaz trdnega prepričanja, da bosta ta bruna, ki sta nas dozda ločila in branila mejsobojnemu sporazumu, vsaj enkrat padla na tla, in da bodo vsaj pošteno in pravično misleči gospodje one strani začeli biti nam pravični in se ne bodo več upirali razvoju našega jezika. Meji vsemi grehi je eden največjih in najgrših ta, če se bogato obdarjenemu narodu brani omikati in duševno razvijati se. Jaz bi takega greha ne storil nigdar nikoli in proti nobenemu narodu, zato se nadejam za gotovo, da ga tudi vi ne boste storili, marveč sprejeli priporočeno vam resolucijo. (Velika pohvala na desnej).

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. maja.

Budgetni odsek je v petek posvečeval se o raznih predlogih in resolucijah. Kronawetterovo resolucijo, „naj vlada v ustavnem smislu rabi zakone o društvenem pravu in pravo za združevanje in naj spoštuje pisemsko tajnost“, se je na predlog H. Clama zavrgla, ker mora vlada uže itak tako ravnati; isto tako se je zgodilo Foreggerjeve resoluciji gledé jezuitov, ki se izseljujejo s Francoskega. Fanderlikov predlog, naj bi se uradni časopisi dali v najem, je odsek zavrgel, ker manjše take novine so uže itak v najemu, da bi se pa tako naredilo tudi z velikimi, zoper to govore politični razlogi. O Pflüglovej resoluciji je sklenil odsek: „vlada naj resno misli na osnove medicinske specialne šole v Solnogradu“. O Kovalskega predlogu za uvedbo rusinskega jezika na bogoslovskem učilišču v Črnovicah je sklenil odsek vladi priporočiti, da to stvar uredi v sporazumljenju z nadbiskupom z ozirom na ritualni jezik. Naučnemu odseku pa je budgetni odsek izročil resolucijo Kovalskega za osnove rusinskih učiteljskih izobraževališč, Kulčkovskega, o uvedbi rusinskega jezika na gimnaziji v Lvovu.

Vnanje države.

Iz Rima se telegrafira, da kralj nij sprejel ostavke ministerstva Cairola, ki je demisioniral, ker mu je zbornica 29. aprila nezaupnico dala, temuče je zbornico razpustil in volilne kolegije na 16. in 23. maja sklical. Novo voljena zbornica se 26. maja snide. Italijanski kralj torej na volilce apelira. — Ker je Cairol prav za prav, če prav ne javno, zato nezaupnico dobil, ker je bil nekoliko zoper „irredento“, zato so nove volitve pozora vredne.

Črnogorska vlada je v posebnej noti do diplomatskih zastopnikov razložila, da se v Skaderskem okraju vojna zoper Črnogoro pripravlja s pomočjo turških oblastnih, in da so iz Skadra ubežali turški vojaki pod vodstvom Vali paše in se Albancem pridružili.

Turčija je, ustrašivši se Angležev, hitro naredila neke „reformne“ na papirji za evropske turške provincije, kakor bi bila dolžna to uže davno storiti po ukazu berlinskega shoda. Zdaj kliče evropsko komisijo skup, da jej te reforme predloži v potrjenje. Avstrija je za to komisijo imenovala barona Kosjeka, svetovalca pri carigradskem poslanstvu.

Iz Londona se javlja 30. p. m., da je novi angleški vnanji minister sprejel avstrijskega, ruskega, italijanskega in turškega poslanca in druge člane diplopatškega kora.

Mej novimi ministri zastopa vnanjo politiko, kakor uže povedano, lord Granville. Ali on je star in nema inicijative. Zato mu je Gladstone dal za pomočnika in pobočnika Charles Dilke-a mladega, jako izobraženega in energičnega moža, velicega prijatelja svobode

in tudi prijatelja Slovanov. On bode dejanski vodja vnanje politike Angležev.

S **Kitajskega** se piše o tamošnjih razmerah, da je domače ljudstvo postalo jako sovražno nasproti Evropecem. Zato so vsi v Pekingu bivajoči diplomatje zahtevali od svojih vlad, da pošljejo vojnega brodovja v Šangai.

Dopisi.

Iz Krškega 2. maja [Izv. dop.] Zaroko presvitlega cesarjeviča Rudolfa praznovalo je 1. in 2. majnika celo naše mestece; uniformirana garda je preskrbela, da je godba zgodaj v jutro 1. maja po mestu korakajoč godla. Isto se je godilo zvečer, ko je bilo vse mesto razsvetljeno. Denes pa je bila slovesna sv. maša v vikarijatni cerkvi, katere so se udeleževale c. kr. gospodske, občinsko prestoništvo, prostovoljno požarna straža, uniformiranci našega mesta, šolska mladež z učiteljskim in veliko ljudstvom. — O vspehih naših slovenskih poslancev v državnem zboru se čuje pri nas in v okolici le eden glas: to je splošno priznanje trudopolnemu njihovemu prizadevanju, osobito pa neumornemu gosp. dr. Vošnjaku.

Iz St. Ruperta 30. aprila. [Izv. dop.] Kakor vlni in predlanskim, tako se je tudi letos v šolskih sobanah pred veliko nočjo s primernim govorom 68 ubogim otrokom obleka delila.

Za to krščansko nalogo in ljubezen do sirot se je zavzel posebno bl. g. Primož Dolar, graščak iz Kote, ki je tudi naš šolski nadzornik in pa gosp. Anton Zajec župan, ter predsednik šolskega sveta, ki sta največ darovala (vsak po 12 gold.) in si neutrudljivo prizadevala milosrdne darove nabirati. V ta dobrodelni namen se je tudi 20 gl. iz občinske blagajnice dovolilo darovati.

Naj si bodo vsi dobrotniki, ki so k tej delitvi kaj pripomogli, svesti, da so najbolje na obrest naložili, kar so revčkom podelili. Bog jim stoterno povrni.

Domače stvari.

— („Narodna tiskarna“) Na mnoga vprašanja, koliko kuponov delnic „Narodne tiskarne“ se pri izplačevanju dividende za leto 1879 mora oddati, naznanjamo v imenu administracije, da je treba 14 kuponov oddati. Prosimo tedaj gg. delničarje, ki so le po 12 kuponov poslali, naj nam pošljejo še dva.

— (Iz Zagreba) nam piše prijateljski rojak: G. dr. J. Weingerl postal je te dni primarni zdravnik zagrebske javne bolnice milosrdnikov. Mnogobrojne njegove slovenske znance in prijatelje bo gotovo razveselil ta vseh našega vrlega, skozi in skozi značajnega rojaka in rodoljuba. Živio!

— (Iz Kopra) se nam piše: Kučiteljskim poskušnjam se je minoli april oglasilo 9 kandidatov: 4 učiteljice za ljudske, ena za meščanske šole; 3 kandidatje za ljudske, jeden za meščanske šole. Izmed kandidatinj so 4 dobro izvršile izpit, izmed kandidatov je padel jeden. — Gospod Vekoslav Bunc, nadučitelj v Dolini je napravil nadaljevalni izpit iz nemščine kot učni jezik; učitelj iz Lokve g. Janko Leban je opravil izpit za slovenske in nemške ljudske šole.

— (Slovensko podporno društvo v Trstu) priredi v nedeljo 9. maja v gledališču Fenice veliko besedo s petjem in igro „Dobro jutro“. Mešani pevski zbor, gospodičine in gospodje bodo peli Försterjevo „Ave Maria“. Posebni spored priobčil se bode pozneje.

— (Dva otroka zgorela.) Dne 29. aprila je žena delavca Martina Rozmana v Storéh pri Celji svojemu možu kosilo nesla, a dva svoja otroka sama pustila doma. Ko se je vrnila, bila je izba polna dima in oba otroka mrtva. Prišla sta bila preblizu ognja in sta se užgala.

Prejeli smo sledeče pisanje:

Slavno uredništvo!

Opiraje se na §. 19 tisk. postave prosim podpisani, da sprejmete v Vaš list sledeče verste:

V šte. 89 Vašega lista, ki je izšel dne 20. aprila t. l. se v nekem dopisu iz Celja trdi, da se je od strani mestnega zastopa rezolucija, ka bi se ne vpeljala slovenščina kot učni jezik v srednje šole spodnjega Štajerja, sprejela le z 12 glasovi, dasiravno je 18 odbornikov pri seji navzočih bilo. To nij res, kajti omenjena rezolucija sprejela se je od vseh 18 navzočih odbornikov, tedaj jednoglasno.

Mestna občina Celje, dne 24. aprila 1880.

Dr. Neckermann,
župan.

Razne vesti.

* (Nemško naseljevanje v Bosno.) Kakor je „Obz.“ te dni poročal, prišlo je spet šest nemških družin iz Württemberga v Bosno in je kupilo pri Banjevluki zemlje. Za 3000 goldinarjev so ti Nemci v Bosni kupili 1000 oralov ali johov zemlje. Turški beg, ki jim je zemljo prodal, preselil se je v Carigrad.

* (Proti judom.) Iz Pešte se poroča: V Nagi-Surany se je 29. aprila ljudstvo vzdignilo zoper žide ali jude. V hiši necega juda je začelo goreti. Ljudje nijso pustili ognja gasiti. Neko judinjo so hoteli v ogenj vreti, vrgli so jo potem v grapo in jo hoteli zabosti; jednemu judu so roko odsekali družega na tla potepli.

* (V cerkev treščilo.) Dne 22. aprila je treščilo v cerkev vasi Haberkirch pri Friedbergu na Bavarskem, zvečer ob 7. uri. Strela nij užgala, temuče le velike luknje v zid naredila, skakala sem ter tja, skrivila kazalce na cerkveni uri, grdo razbila dva altarja, enega celo razmetala, potrla in razsula šipe na oknih vrata na ven izpahnila in še zunaj en vogel odtrgala.

* (Gledališče zgorelo.) Zadnjega aprila večer se je pol ure po predstavi vnelo gledališče v Temešvaru in čisto zgorelo. Zaravrovano je bilo pri društvu „Donau“ za 75.000 gold.

Poslano*).

(Odgovor otrobam, katere veže gosp. dr. Anton Jeglič v „Slovenici“ št. 45. in 46.)

Kdor bi trdil, da je gospod dr. A. J. krotak kot svetopisemska ovca, delal bi temu semenškemu prefektu hudo krivico. Kakor je videti, čuti mož v sebi prihodnjega prelata. In ko sem prebral njegove opazke v „Slovenici“ zdelo se mi je, da sem kak ubog kaplan iz pogorja, na katerega se je izlila gospoda prelata neskončna jeza. Očita mi nepoštenost, nesposobnost in ošabnost! In to vse zavoljo tega, ker sem spregovoril nekoliko besed v Matičnem občenem zboru!

In ali so te besede koga osobno žalile?

A ta mladi duhovnik, ki se mu je tonjura komaj zarasla, se vsede takoj na sodniški stol, ter se predzne soditi o mojem poštenju! Jaz pa moram gospodu dr. A. J. brez okolnosti povedati, da me njegovo šopirjenje čisto nič ne plaši in da na tak način ne dopuščam se sabo govoriti! Tako pošten in spodoben kot je g. dr. A. J. sem še zmirom, in če tudi ne nosim krog vrata kolarja, upam pa vendar da pred Bogom toliko veljam kot ta semenški podvodja.

In čemu nij spregovoril tedaj, ko smo v občenem zboru sedeli? Čemu nij vstal tedaj, ko smo zborovali? Čemu je tiščal tedaj sveta svoja usta? Vsaj mu nijso bile zapečateni s sedmimi pečati, kakor skrivnostna knjiga svetega Janeza.

A pripravnejši je gotovo stvar doma mej brevirjem pregledovati in premisliti, ter jo potem v strankarskem časniku objaviti! Potem se lahko posamezni stavki iztrgajo in zavijejo tako, da se ko-

* Za inserate pod to rubriko priobčene uredništvo ne odgovarja.

nečno glase kakor sami hočemo. In v istini na ta način je ravnal tudi g. dr. A. J.

Iztrgal je nekoliko stavkov iz mojega govora, ter ž njimi toliko časa eksperimente delal, da je ko- nečno priril do vprašanja: kje je tu logika?

Jaz sem na primer trdil, da Koseski sloven- skega jezika ne ume, in da je to mož sam pripoznal.

Gospod dr. A. J. pa je stvar zasuka, če, da zavoljo tega, ker je pesnik pri neke priložnosti ne- koliko besed nemški spregovoril, terjam jaz, da naj se njegova dela ne tiskajo več v matičnih knjigah. Pri tem pa dene pobožne roke čez prsi in zakliče patetično: kje je tu logika!

Kdor pa je čul moje besede, ve, da take ter- jatve nikedar izgovoril nisem! Gospod dr. A. J., to je zistoma zvičajnikov, ne pa pravičnega in objek- tivnega sodnika!

In česar mi je gosp. dr. A. J. v svojih opazkah dokazal krivičnega?

Ali je „Matica“ po njegovem mnenju izdala do sedaj preveč, ali vsaj primerno dosti učnih knjig? Ali je to, da knjige pol leta pozneje prihajajo, po volji semenškemu prefektu? Ali vam je všeč, da piše vsak pisatelj v družbenih knjigah svojo slo- vnico? In ali so mu prevodi Koseskega tiska in stro- škov tiska vredni zdijo?

Gospod dr. A. J. sam pripoznava, da so moje pritožbe v tem obziru opravičljive. Čemu torej kriči? Čemu se torej davi nad manj kakor da sem kak ubog šolarček, ki se pri gospodu dr. A. J. učim kerščanskega nauka? Čemu tako osebni napadi? Čemu torej tisti robati štil?

In kako branijo tega častitljivega starčka Ko- seskega? Kaj nas briga pesnikova privatna oseba? Mi sodimo le dela njegova, katera nam podaja „Ma- tica.“ Da pa ta dela niso častitljiva, tega nijemo mi zakrivili! Da pa bi se morala staremu pesniku na- sproti zamolčati vsaka kritika, to je nelogično zahtevanje!

„Koseski je pisal uže tedaj, ko so sedanji kri- tiki njegovi še v srajah okrog l-tali!“ Nekako tako se mi je reklo pri Matičnem občnem zboru. In to naj je logika! Marko Pohlin in Knobl iz Kranja sta pisala uže tedaj, ko so bili naši najstarejši rodoljubi še komaj na svetu. A kdo bi se prederznil nasveto- vati, da naj „Matica“ tiska njihova dela? Pijeteta ne dela pesnikov in jih ne bode delala nikedar!

Komaj sem spregovoril nekoliko nedolžnih be- sed o Koseskem, uže se spušča vse za mano: „No- vica“ so celo neko revo — nekega stavca — spu- stilo iz verige in v „Slovenici“ razgrnil je svoj talar semeniški podvodja gosp. dr. A. J.

Ta gospod bode brez dvombe še razsajal! A če se prihodnje sklicuje tudi na bulo: si quis sua- dente diabolo, clericum etc. etc. on mene do odgo- vora pritiral več ne bode.

Toliko v obrambo! — (194)
V Kranji 1. maja 1880.

Dr. Ivan Tavčar.

Poslanica II.

svojemu kolegu gospodu
Josip Zajcu,
učitelju

v Velikem gabru.

Ker bi zavoljo Vašega prehodnega opravljanja, (kakeršna sem zvedel po g. predsedniku kr. šolskega sveta v Krašnji in po mnogih drugih), ozirajoča se na mojo osebo, sodnijska razsodba za Vas prežalostno nasledke storila, usojam se Vas vprašati, je-li to vsa hvaležnost, da sem Vas leta 1875. rešil gotovega spodenja iz šole na c. kr. učiteljišči, ter ob enem opozoriti tudi druge svoje kolege, da takšen element (kot je g. J. Zajec) mej učiteljskim osebjem primerno spoštujejo, kadar bi Vas usoda določila z njim kaj več občeati.

M. Kos,
učitelj v Krašnji.

(197)

Dunajska borza 3. maja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Šotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	—	kr
Šotni drž. dolg v srebru . . .	73	60		
Zlata renta . . .	88	90		
1860 drž. posojilo . . .	130	20		

Akcije narodne banke . . .	837	—		
Kreditne akcije . . .	276	80		
London . . .	119	15		
Šrebro . . .	—	—		
Napol. . .	9	48 1/2		
U. kr. cekini . . .	5	61		
Državne marke . . .	58	70		

Odpretje kupčije.

Čast imam s tem udano javiti, da sem po oboje- stranskem prijateljskem dogovoru z denašnjim dnev izstopil iz uže več let pod firmo

Fr. Doberlet in Harisch

postoječe trgovine s hišno opravo in tapetirar- stvom in da sem tukaj na dunajski cesti št. 3 (Grumnikova hiša) odprl novo kupčijo s hišno opravo in s tapetirarstvom pod svojo firmo

Herman Harisch,

katero priporočam vsem visoko spoštovanim naročni- kom in mojim prijateljem z zagotavljanjem, da se bodem trudil najskrbnejše postreči vsem rečno in solidno.

Z vsem spoštovanjem

H. Harisch.

V Ljubljani, dne 1. maja 1880.

Št. 3917.

Razglas.

Od c. kr. okrajne sodnije v Metliki se naznanja, da se bode dražba vina, spadajo- čega v zapuščino v Radovici 3. aprila t. l. umrlega župnika g. Jarneja Dolžana in sicer kakih 240 veder s posodo in kleten- skim orodjem pričela 10. maja 1880 dopoldne o 9. uri v Radovici pri Metliki.

Kupec mora kup za vino itd. takoj sod- nijskemu odposlancu izročiti, ter kupljene stvari ob enem odpraviti.

C. kr. sodnija v Metliki,
dné 30. aprila 1880.

Prodaja posestva.

Posestvo z zemljiščem, blizu 28 oralov travnikov, polja in gozda, s potrebnimi poslopji, v katerih je zdaj prav dobra gostilna, ob poštni cesti iz Ljub- ljane proti Rudolfovem v živahnem trgu, (kjer je c. kr. urad, pošta, brzojavna postaja, zdravnik, le- karna), se zaradi rodbinskih razmer prodaje. Na- tačnejše se izveča pod naslovom: A. M. v Litiji. (196—1)

Pisarna

c. kr. notarja (198—1)

Franja Omahna

je v Ljubljani,
v Salendrovih ulicah hiš. št. 4,
v prvem nadstropji.

Z. 3917.

Edikt.

Vom k. k. Bezirksgerichte Möttling wird kundgemacht, dass die Lizitation des zu dem Nachlasse des am 3. April 1880 zu Radovica verstorbenen Pfarrers Herrn Barthelmä Dolžan gehörigen Weines von circa 240 Land- eimern dann der Gebinde und Keller- geräthe am 10. Mai 1880 von 9. Uhr Vormittags angefangen in Radovica bei Möttling stattfindet.

Der Ersteher hat den Betrag für den erstandenen Wein etc. zu Handen der Com- mission zu erlegen, und die erstandenen Gegen- stände wegzuschaffen.

K. k. Bezirksgericht Möttling,
am 30. April 1880. (195)

Tucl.

Evropa: Haas iz Dunaja.
Pr. Slova: pl. Jansich iz Trsta — Badl
iz Maribora — Pieher iz Celovca — Biller
iz Grada.
Pr. Malte: Schidloff iz Dunaja — Mali
iz Tržica — Binder iz Dunaja — Stern iz
Zagreba — Fuch iz Dunaja.
Pri avstrijskem cesarju: Sedmak iz
Grada. — Reiche iz Celja.

Zahvaljevalje se na mnogobrojnem obisku v mojej zimnej
gostilni, imam čast naznanjati p. t. občinstvu, da sem
dné 1. maja t. l.

odprla

Kozlarjev pivarnski vrt.

Izvrstno kuhinjo poleg dobrih pijač najbolj v ceno priporo-
čujoča
se beležim s spoštovanjem

Terezija Jančigaj.

(199—1)

Naznanilo vsem, ki kupujejo šivalne stroje.

Znižane cene.

Howe in Singer Comp, ki izdelavajo najtrdnjše, najbolj znane in najtrajnejše na 5 let garantovane originalne stroje, so s 1. t. m. zopet znižali ceno šivalnim strojem, zato jih tudi jaz laglje ceneje oddajem. Ponarejene stroje, brez poročstva, pa oddajem samo na posebno zahte- vanje po 38—40 gold.

Vnanja naročila sprejemajo moji potniki gosp. A. Gre- benec, L. Breclnik in A. Vran, ter tudi dajejo zastoj po- trebni poduk.

Za gotovo plačilo se v mojej mehaničnej delavnici šivalni stroji popravljajo in dedijo jako ceno in najboljše.

Švila, cviren, igle za šivalne stroje, posamni deli en gross & detail, tako tudi

Wertheimove kase in kasete
po jako nizkej ceni.

Za Kranjsko je jedini zastopnik gorenjih družeb

Franz Detter,

v Ljubljani, na velikem trgu 168. (201 1)

Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se ž njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovia, sleza, ostra kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolči, in poznejše uplivanje po zdravljenju z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih upliva te pile dobrodejno, odstranjuječe in zdraviljače.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci. (79—10)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani V. pl. Trnkocy, lekarnar; v Postojni A. Leban, lekarnar; v Kranji K. Šavnik, lekarnar; v Logatci Al. Skala, lekarnar.